

Volkmar Kühn

Boj a zánik Afrikakorpsu

1941 - 1943

S polním maršálem Rommelem
v africké poušti

OMNIBOOKS

Boj a zánik Afrikakorpsu 1941-43

Vyšlo také v tištěné verzi

Vyrobeno pro společnost Palmknihy - eReading

OMNIBOOKS

Volkmar Kühn

Boj a zánik Afrikakorpsu 1941-43 – e-kniha
Copyright © Omnibooks, 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Copyright © 2015 Verlagshaus Würzburg GmbH & Co. KG, Würzburg
Translation © 2019 Vlastimil Dominik

ISBN 978-80-882-7426-1 tištěná kniha

ISBN 978-80-882-7427-8 ePub

ISBN 978-80-882-7428-5 Mobi

ISBN 978-80-882-7429-2 PDF

Volkmar Kühn

**Boj a zánik
Afrikakorpsu
1941 - 1943**

S polním maršálem Rommelem v africké poušti

OMNIBOOKS

2019

Kapitola 1

ERWIN ROMMEL – ČLOVĚK, VOJÁK, GENERÁL POLNÍ MARŠÁL

Žádná škola nebo akademie polních maršálů neexistuje. Stejně tak je prakticky nemožné, aby si člověk předem naplánoval vojenskou kariéru s cílem stát se polním maršálem.

Ale z historie válek a jejich vojáků víme, že se ve všech vyskytli vynikající vojáci a také polní maršalové. Ve skupině vojáků z povolání, kteří se vyšplhali po obvyklém hodnostním žebříčku, a stejně tak i v dalších skupinách lidí. Existují velitelé vojsk různých typů. Ti, kdo velí od psacího stolu nebo z týlového velitelského stanoviště, či hlavního stanu, a ti, kdo jsou zvyklí velet v přední linii. Přitom je důležité poznat a pochopit, že každé bojiště vytváří svébytný typ velitele, a že správný člověk nasazený na správném místě a ve správný čas se na tomto bojišti stává velitelem.

Erwin Johannes Eugen Rommel, narozený 15. listopadu 1881 v Heidenheimu u Ulmu, byl jedním z vojáků z povolání. Jako rodilý Šváb byl nekomplikovaný a vážný. Měl neotřesitelnou sebedůvěru a to mu umožňovalo strhávat na sebe stále znovu iniciativu i po porážkách a ústupech, opět útočit a vybojovávat vítězství.

Rommel, jako příslušník německé střední třídy, nebyl během své vojenské dráhy členem generálního štábu, ani nepatřil k pruské šlechtě, z jejichž řad pocházeli v jeho době vysocí a nejvyšší důstojníci. O spojení s těmito skupinami ani neusiloval a byl stále sám sebou.

Je veřejným tajemstvím, že Erwin Rommel se svými odlišnými názory od vrchního velení pozemní armády a vrchního velení wehrmachtu často nebyl během válečného tažení v Africe slyšet, poněvadž ho tam považovali za nevzdělaného povýšence.

Rommel měl ve třicátých letech možnost nechat se odvelet na válečnou akademii, ale odmítl to. Byl a zůstal tím, čím vždy byl – člověkem, který za svůj vzestup vděčil pouze sobě a ne nějakému podporovateli nebo instituci.

Rommelův otec i dědeček byli učiteli. V roce 1898 byl otec ředitelem reálného gymnázia v Aalenu a tam Erwin Rommel strávil dětství. Po maturitě nastoupil v červenci 1910 jako důstojnický čekatel k 124. pěšímu pluku krále Viléma I. a prošel běžným výcvikem, aniž by byl nějak nápadný.

* * *

To se po vypuknutí 1. světové války změnilo. Ihned se vyznamenal jako vytrvalý bojovník a rozhodný velitel.

Ačkoliv onemocněl, dostal 22. srpna 1914 za úkol vést útočný oddíl v mlze vpřed, vniknout do vesnice Bleid a tam provést průzkum. Narazil na nepřátelskou operační skupinu, která zahájila palbu. Zatímco část jeho útočného oddílu zůstávala zalehnutá a vázala na sebe nepřítel, Rommel se třemi dobrovolníky postupoval dál. Pronikl do vesnice, ale znovu narazil na skupinu francouzských vojáků a bojem muže proti muži je vytlačil z domů. Za tuto akci dostal Železný kříž I. třídy.

Koncem srpna utrpěl Rommel zranění, které ho na tři měsíce vyřadilo z boje. Když se v lednu 1915 ke své jednotce vrátil, ihned vedl nové průzkumné a útočné akce. Při jedné z nich bylo potřeba vniknout do francouzských polních opevnění. Poručík Rommel se svou četou překonal vysoké překážky z ostnatého drátu, obsadil několik bunkrů s francouzskou posádkou, odrazil silný francouzský protiútok a nakonec se podle rozkazu s nepatrnými ztrátami stáhl.

Tyhle akce, na něž se Rommel hlásil vždy jako dobrovolník, a bylo typické, že jeho četa šla pokaždé dobrovolně s ním, vedly k jeho přeložení k na začátku ledna 1915 nově postavenému elitnímu praporu – württemberskému horskému praporu. Ten se měl nasazovat jako hasiči všude, kde to hořelo. Když přišel 4. října k tomuto praporu a hlásil se u svého nového velitele majora Sprössera, byl už nadporučíkem. Pro Rommela to zde bylo jako vojenský domov. Zde mohl dál rozvíjet a zdokonalovat své vojenské a osobní nadání jako samostatný velitel operační skupiny. V roce 1917 začlenili horský prapor do Alpského

sboru, který bojoval na rumunské frontě. Zde, v Karpatech, rozvinul Rommel své pěchotní metody do zvláštního umění, které použil také později v Itálii.

Jeden z jeho útoků mířil na rumunskou vesnici Gastegi. Byl ještě leden 1917, když jeho rota, jíž Rommel mezitím velel, v silném mrazu zalehla a čekala na vhodný okamžik k útoku. Když Rumuni usnuli, Rommel je energicky napadl, protivníka překvapil a zajal čtyři sta vojáků.

Jednou ze zde vyvinutých Rommelových taktik bylo v bojích v horách nepřítele obejít, zaútočit zezadu nebo z křídla a překvapit ho. K tomu zahájil zepředu předstíraný útok, kterým vázal pozornost nepřítele, zatímco většinu svých mužů vedl do jeho týlu.

Přes své mládí, bylo mu v té době teprve pětadvacet let, byl Rommel pro své nadřizené vojákem, kterého se ptali na radu, když byla situace kritická.

Když rakouský císař Karel I. požádal 26. srpna 1917 německého císaře o vojenskou pomoc v Itálii, protože mu tam teklo do bot, poslalo Německo na nový jižní úsek fronty šest divizí.

24. října 1917 začala bitva u Isonza. Německý Alpský sbor stál poprvé v Itálii ve velkém střetu. Rommelův prapor, který utrpěl v Rumunsku velké ztráty, se dal 18. října 1917 na pochod. Po vyčerpávajících nočních přesunech, kdy téměř nepřetržitě přšelo, přišel 22. října na italské bojiště do prostoru nástupního postavení, který byl pod rušivou palbou italského dělostřelectva. Rommel prohlásil, že podle svého prvního dojmu má před sebou „dobře vyzbrojeného a rovněž dobře připraveného protivníka“.

* * *

Když bitva 24. října 1917 začala, stál Alpský sbor v pravém útočném pruhu německo-rakouské fronty. Sprösserův prapor dostal za úkol krýt pravé křídlo Bavorské gardy. K tomu dostal jako cíl útoku vzdálené pohoří se třemi vrcholey – Kuk, Hum a Monte Matajur. Tam byly zjištěny tři italské obranné linie. Útok začal 24. října za rozednění. Rommelova rota se dostala k první obranné linii protivníka a rozhodným postupem ji překonala. Krátce poté vnikla do druhé obranné linie a vyčistila část nepřátelských zákopů.

„Převlečeme se za Italy!“ nařídil Rommel.

Opatřili si blůzy italské uniformy a přilby a po úzké skryté stezce šli dál. Tato stezka spojovala přední italské linie se záložním postavením. Tímto výpadem překonala Rommelova rota dvě postavení. Ovšem před sebou měla ještě třetí obranné postavení na vrcholu Monte Matajur.

Naproti tomu Bavorská garda zůstala v silné italské obranné palbě ležet. Její velitel plukovník hrabě Bothmer zakázal svému podřízenému Rommelovi další postup a nařídil mu, aby podporoval jednotky gardového pluku.

Zde se ukázal Rommelův charakter. „Chtěl bych poznamenat,“ odpověděl rozhodně, „že rozkazy přijímám jen od majora Sprössera.“

Major Sprösser, u něhož se Rommel ten večer hlásil, souhlasil s dalším postupem vpřed 25. října, který mu Rommel navrhl. Podřídil nadporučíkovi ještě další horské roty ze svého praporu a kromě toho přivelel k této operační skupině část kulometné roty.

Hodinu poté řekl Rommel v proláklíně pod Monte Matajur svým vojákům: „Chlapi, zítra zaútočíme na Monte Matajur!“ Ovšem tak daleko to 25. října ještě nedošlo. Útok sice úspěšně pokračoval a operační skupina zajala dvě stě vojáků a dvanáct důstojníků, ale večer byla teprve těsně před cílem. Motorem útoku byl Rommel. Kde hrozilo, že se vojáci zastaví, byl hned tam a pobízel je k dalšímu postupu.

Když se 26. října rozednilo, poslal major Sprösser průlomem vytvořeným operační skupinou celý svůj prapor. Rommel byl opět vpředu, v čele svých mužů, kteří překonávali horskou cestičku k vrcholu. Ještě za soumraku nespátrání proklouzli odkrytým terénem a pak pokračovali dál po Matajurské silnici. Také tentokrát pobízel energií nabitý nadporučík své vojáky k vydání posledních sil. Ale on sám toho dělal ještě víc, neboť když měl jít napřed průzkumný oddíl, aby našel cestu dalšího útoku, sám ho vedl.

Narazili zde na Brigatu Salerno, která Monte Matajur bránila, a zlomili první odpor. Vzdalo se 43 důstojníků a 1500 vojáků. Průlom se podařil. Za dobytí Monte Matajur dostal nadporučík Rommel 10. prosince 1917 jako nejmladší důstojník armády „Pour le Mérite“.

Tato 12. bitva u Isonza vedla ke zhroucení italské fronty a německo-rakouské armádě se podařilo zahnat protivníka přes Isonzo a Tagliamento až k Piavě.

V Langarone na piavské frontě korunoval Rommel svou úspěšnou sérii druhým husarským kouskem. Se svou posílenou rotou vnikl do

města, právě když jím pochodovala italská divize. Rommel tuto dlouhou kolonu odřízl od další cesty, své vojáky nechal postupovat z boků, předstíral početnou jednotku a zajal kolem deseti tisíc Italů.

Při všech těchto akcích si Rommel zajistil svobodu jednání, která se mu pak hodila později jako veliteli 7. tankové divize ve Francii a nakonec jako velícímu generálovi německého Afrikakorpsu a vrchnímu veliteli Tankové armády Afrika. Přitom byl vždy duševně čilý.

Během 1. světové války byl vždy na úsecích fronty, na nichž se nevedly žádné opotřebovovací boje, nebo kde byla fronta několik měsíců bez pohybu. Své praktické zkušenosti získával Rommel v pěchotní válce vedené za pohybu. Tyto zásady později přenášel na velení tankových jednotek.

* * *

Rommel sloužil v armádě i po skončení války. Ve štábu 64. sboru, kam ho po jeho pozoruhodných úspěších přeložili, povýšili na kapitána a zažil v něm poslední tísnivé fáze války a porážku. Přesto zůstal tím, čím byl – vojákem. Pro něj bylo mimořádně důležité, že patřil k těm čtyřem tisícům důstojníků, kteří směli zůstat v aktivní vojenské službě. Ti byli vybráni podle velmi přísných kritérií.

27. listopadu 1916 se oženil s Lucíí-Marií Mollinovou. Na Štědrý večer se manželům Rommelovým narodilo jediné dítě, syn Manfred.

Zůstal u svého stálého 124. pěšího pluku a zažil zde úplně první fázi nové organizace vojska tehdejšího velitele armády generála von Seeckta, který od začátku roku 1920 malou německou profesionální armádu reorganizoval. Jednak odboural odstup mezi důstojníky a mužstvem a armáda se také mohla během krátké doby podstatně zvětšit. To znamená, že každý důstojník se vychovával a cvičil k vyšším úkolům, než tomu bylo dosud. Když jeho stálý pluk rozpustili, Rommel přišel v roce 1921 k 13. pěšímu pluku do Stuttgartu, kde zůstal až do září 1929.

* * *

Generálporučík Fritz Bayerlein vyprávěl o roce 1929, kdy ho s Erwinem Rommelem převedeli na Pěchotní školu do Drážďan jako učitele taktiky. Tehdy byl nadporučíkem a Rommel kapitánem.

„Na Pěchotní škole Reichswehru v Drážďanech panoval koncem dvacátých let přísný řád. Důstojnický čekatel stotisícové armády musel absolvovat náročné čtyřleté vzdělání, než si směl dát na výločky uniformy distinkce poručíka.

Schopnosti čekatelů důkladně prověřoval zvláštní výběr vysoce kvalifikovaných učitelů. Příchod nositele vyznamenání ‘Pour Mérite’ vyvolal malou senzaci. ‘Rommele, přiděluji vám jako pomocníka nadporučíka Bayerleina!’ oznámil mu tehdejší velitel školy, pozdější generál polní maršál List. List byl pro své příkladné jednání mimořádně oblíbený. Ani ho nenapadlo, že ještě sedm let po skončení 2. světové války bude jako válečný zločinec ve věznici Landsberg.

Trvalo jen několik týdnů, než Rommel dostal přezdívku. Důstojníci čekatelé mu s mladickou neúctou říkali ‘Muž bez schématu’. Trefili tím hřebík na hlavičku, protože Rommel v Drážďanech úplně změnil průběh výcviku. Příliš se nedržel šedivé teorie, nýbrž cvičil s těmi mladými muži činnost pěchoty podle svých vlastních válečných zážitků.“

* * *

Na Reeperbahnu v půl jedné ráno. „Ale ty nejhezčí hodiny jsem tehdy s Rommelem prožil v Hamburku,“ pokračuje nadporučík Bayerlein, „kde se na závěr každého důstojnického kurzu konaly závěrečné zkoušky jednotlivých učebních skupin. Čekatelé museli v neznámém terénu řešit určité taktické úkoly, aby prokázali svou způsobilost jako důstojníci. V červenci 1930 jsme proto jeli do Hamburku, abychom vyzkoušeli sto dvacet důstojnických čekatelů.

Přes den jsme se procházeli po krajině, večer jsme diskutovali o terénu a v noci jsme v našich debatách pokračovali v St. Pauli. Hned první večer dal kdosi z mé učební skupiny E (E jako elitní) návrh. Patnáct chlapů bylo okamžitě nadšených a ostatní dali přednost postelím v soukromých bytech před expedicí nočním Hamburkem. ‘Chtěl byste jít s námi, pane kapitáne?’ zeptal jsem se a byl jsem si jistý, že budu odmítnutý. Ale náš kapitán měl chuť jít s námi. Všichni ostatní učitelé odmítli.

‘Sraz v deset hodin večer – Kleine Freiheit. Před Hippodromem!’ rozhodl Rommel. „A všichni ať mají na sobě neformální civilní oblečení!’ Přesně v deset jsme byli před Hippodromem. A kdo chyběl? Kapitán Rommel.

Čekali jsme pět, deset minut. ‘No tak, mládenci, nepostávejte tady tak upjatě. Pořád se procházejte!’ oslovil nás najednou jakýsi drzý Hamburčan, který se o pár metrů dál opíral o zeď domu a již nějakou dobu si nás měřil pohledem. Šel jsem k němu – byl to Rommel. Placatá čepice, kostkovaná šála, šedivé sako, modré kalhoty s puky jako břitva. Čekatelé z něj byli na větvi.

Když jsme přišli do Hippodromu, vydal Rommel povel: ‘Bayerleine, vy ihned zvednete v sále náladu. Vidíte toho osla v manéži? Stačí, když na něm objedete jen dvě kolečka a vedení podniku vám věnuje dvě láhve šampusu. Já je mezitím objednám.’

Za jáсотu hostů, kteří nebyli tak netušící jako já, jsem se na tu obludu vyšplhal. K mé cti je třeba říct, že jsem se na ní udržel půl kola. Jednou rukou jsem se držel za hřívu a druhou za ocas. Ta potvora vyhazovala tak, že mi z kapes saka padaly drobné, jako bych toho měl už dost. A pak jsem ležel v tom svinstvu na zemi. Šampus jsme si museli zaplatit sami.

Za hodinu rajtoval Rommel na vraníkovi po kruhové manéži, až holbliny létaly. A za ním šest našich nejlepších jezdců. Takovou kavalkádu neviděli v Hippodromu už celé roky. V Zillertalu, o půl jedné ráno na Reeperbahnu, dirigoval Rommel orchestr – byl to Schöneberg v měsíci máji... Desetihlasně jsme ho doprovázeli.

Dirigování jedné skladby stálo rundu pro čtyřiadvacetičlenný orchestr. Rekord jsem držel já. Než jsme se přesunuli k dámskému boxu na sníženém pódiu v Alcazaru, dirigoval jsem tu kapelu už čtyřikrát.

Druhý den jsem slyšel, jak jeden důstojnický čekatel, u něhož se podle řeči dalo poznat, že je křtěný Sprévou, říká svému kolegovi ze skupiny: ‘Člověče, ten náš Rommel je ale borec, s ním by člověk mohl krást koně! Mám dneska úplně gumové nohy a on tady běhá, jako by se právě vrátil z měsíční odpočinkové dovolené v Bansinu!’“

Bayerlein: „S Rommelem jsem rychle navázal skvělý osobní kontakt. Imponoval mi způsob, jakým nazýval věci pravým jménem a nevyhýbal se podstatě problému. Doprovázel jsem ho na hodiny trvajících procházkách. Nebo jsme se svezli jeho malým autem na Albrechtsburg v Míšni, navštívili jsme zámek Pillnitz a jeli jsme proti toku Labe do Bad Schandau. Jako zarytému starému mládenci mi tehdy imponoval rytířský způsob, jakým hýčkal svou ženu.

Paní Rommelová nás často doprovázela. Ale často jela také sama do Altstadtu, aby tam, jak to ženy rády dělají, bloumala po ulicích s ob-

chody. Pragerstraße a Seestraße se svými nádhernými výlohami a obrovskými obchodními domy měly také na ni magnetický vliv.

* * *

Jedinkrát jsem šel společně s Rommelem také na lov. Byla to mimochodem jedna z vášní, na kterou si Rommel vedle svých úkolů ve válečné škole vždy našel čas.

„Půjdete se mnou, Bayerleine?“ zeptal se mě večer, když jsem se s ním po skončení služby loučil, abych se ještě krátce prošel městem. „Zítř ráno se jde na to. Naháňka na prasata!“ Druhý den jsme stáli oba v civilu, Rommel v pumpkách, já ve svém nejstarším obleku, na okraji lesní školky a napjatě jsme pátrali v jako pravítko rovném lesním průseku s kulovnicemi připravenými k výstřelu. V houští to praskalo a křupalo. Náhončí dělali vzorový rámus.

‘První prase si vezměte vy, pane kapitáne,‘ zašeptal jsem chraplavě v rozrušení. Po několika minutách vyrazil z křoví třicet metrů před námi kapitální kanec. Rommel zvedl pušku. Čert ví, co do toho kance vjelo – stejně rychle, jak se objevil, zase v podrostu zmizel. Byli jsme příliš překvapení na to, abychom něco udělali.“

Erwina Rommela povýšili na majora a v roce 1933 dostal jako velitel horský prapor. Sám se viděl v cíli svých tužeb – frontové velení jednotky, která měla bojovat v horách. Cvičil ten prapor podle svých představ. V Goslaru, kde byl jeho prapor horských myslivců posádkou, použil Rommel ve výcviku svých jednotek všechno to, co ze svých zkušeností napsal v knize „Pěchota útočí“.

Ve své funkci velitele praporu se Rommel v roce 1935 seznámil s Hitlerem, který jeho prapor navštívil. SS chtělo kvůli ochraně Hitlera postavit před prapor řetěz příslušníků SS. Rommel proti tomu rozhodně protestoval a řekl veliteli SS, který zde byl kvůli Hitlerově ochraně: „Odmítám na to přistoupit. Moji muži a já považujeme tohle opatření za urážku.“ Tenhle záměr se neuskutečnil a Rommel zde poznal „Vůdce“. Ale také si o Himmlerovi a Goebbelsovi, kteří Hitlera jednu dobu doprovázeli, udělal první obrázek. Dojem, který na nejvyšší politické vedení Říše udělal, vyslovil Goebbels, když k Hitlerovi poznamenal: „To je dobrý člověk, Vůdče. Tohle jméno bychom si měli zapamatovat.“

Na konci roku 1935 převedeli Rommela jako podplukovníka k Válečné škole v Postupimi. Po krátké době zde dostal za úkol působit

jako styčný důstojník wehrmachtu pro štáb vůdce Hitlerjugend Baldura von Schiracha. Jeho hlavním úkolem bylo kontrolovat předvojenský výcvik Hitlerjugend.

V této době Hitler četl právě vydanou Rommelovu knihu „Pěchota útočí“. Hitlera tahle četba fascinovala. Z důstojníka mezitím povýšeného na plukovníka udělal velitele právě postaveného „Doprovodného praporu Vůdce“. S tímto praporem měl Rommel převzít ochranu Hitlera na jeho cestách v oblasti rozmístění wehrmachtu.

Plukovník Rommel tak doprovázel Hitlera na téměř všech jeho cestách. Byl s ním také při obsazení Sudet v říjnu 1938. V listopadu se Rommel stal velitelem Válečné školy ve Vídeňském Novém Městě, kde ovšem zůstal jen do března 1939, aby pak zase převzal doprovodný prapor. S tímto praporem se zúčastnil obsazení Československa a příjezdu do Prahy.

Rommel doprovázel Hitlera také na cestách na frontu při polském tažení. Byl rovněž přítomen u všech Hitlerových rozhovorů, podávání hlášení a situačních porad. Měl tak možnost prožít průběh prvního bleskového válečného tažení v jakési centrále rozhodování. Tyto poznatky ihned přeměnil na osobní znalosti vedení bleskových tankových nájezdů do hloubky prostoru jako předpokladu úspěšné bleskové války.

* * *

Po skončení války s Polskem Rommel, v srpnu 1939 povýšený do hodnosti generálmajora, požádal o novou velitelskou funkci. Hitler ihned souhlasil a nechal mu na výběr, kterou jednotku by chtěl vést. Rommel požádal o tankovou divizi. 15. února 1940 převzal v Bad Godesbergu nově postavenou 7. tankovou divizi, která měla vzniknout přezbrojením 2. lehké divize. Její velitel generál poručík Summe mu divizi předal s poznámkou: „Určitě se ještě někde jinde uvidíme.“

To se mělo stát v Africe při největší krizi Tankové armády Afrika. Rommel byl u cíle svých snů. Měl zásadní znalosti, které se později staly základem velení a využívání obrněných motorizovaných jednotek. Nyní, protože měl k dispozici také obrněné rychlé jednotky, mohl tyto základy vyzkoušet – hluboké a rychlé průniky na území nepřítele nebo do jeho týla bez ohledu na odkrytá křídla.

Neustále být v pohybu a nedat protivníkovi čas, aby se zachytil. Vy-
užívat příležitosti! Využívat každou slabinu a každý ústup protivníka;
to byla jeho devíza, podle níž 7. tankovou divizi cvičil. Jednal podle
zcela konkrétního schématu – být agresivní, dynamický, překvapivý
a stále velet zepředu. Zepředu museli vést své jednotky také jeho pod-
řízení velitelé.

* * *

Na počátku západního tažení postupovala 7. tanková divize s obrov-
skou odvahou vpřed. Rommelovým úkolem bylo chránit pravé křídlo
skupiny armád A generálplukovníka von Rundstedta a prolomit nepřá-
telskou frontu mezi Lutychem a Sedanem. Kromě toho využíval velitel
divize jakoukoliv příležitost k výpadu vpřed. Rozkazy k postupu před-
pokládaly jako první cíl obsazení belgicko-francouzského pobřeží La-
manšského průlivu.

Společně se 4. armádou a v ní pod velením XV. armádního sboru
měla 7. tanková divize, která byla spolu s 5. tankovou divizí připravená
za 4. armádou, co nejrychleji proniknout vpřed. Rozkaz vrchního velení
4. armády z 12. března 1940 to formuloval takto:

*„Úspěch operací závisí na rychlém postupu tankových divizí...Zvlášť
důležitý je co nejrychlejší průnik 7. tankové armády.“*

7. tanková armáda se dala do pohybu 10. května 1940 a do večera
získala minimálně dvacet kilometrů území. Následující den překročila
řeku Outhé a přes zachované mosty u Laroche řeku Marcourt. O tomto
prvním dni tažení do Francie existují různá hlášení, která osvětlují
Rommelův podíl na tomto rychlém průlomu. Generálmajor von Stein-
keller řekl po válce: „Generál Rommel přijel 12. května k 7. praporu
motorizované pěchoty a dal mu povel, aby 13. května za svítání pře-
kročil řeku Mázu.“

Pak jel Rommel k 25. tankovému pluku pod velením plukovníka
Rotenburga a dal stejný rozkaz i jemu. Divize se do 17. května dostala
k Avenes a pronikla až k výšinám Le Câteau, které bránily početné
obrněné útvary nepřítele. Rommel zde shromáždil tankové velitele
a vydal svůj klasický rozkaz: ‘Další trasa postupu Le Câteau-Arras-
Amiens-Rouen-Le Havre!’“

Rommel byl jednoduše všude. Byl u ženistů, když bylo potřeba po-
stavit most, naskočil na tank Panzer IV, aby ho osobně navedl na cíl,

který bylo potřeba zničit, a řídil jeho palbu. Z předmostí na Máze nasadil Rommel 13. května tanky na předpokládaná nástupní postavení protivníka a zlikvidoval je.

„Zde začala Rommelova kariéra,“ napsal generál tankových jednotek Hasso von Manteuffel v knize „Historie 7. tankové divize“. Od tohoto dne se každému takovému pohybu říkalo „rommelování“. V tankové bitvě u Flavionu zničila divize třiatřicet tanků. Podařilo se prorazit do Philippeville, ale sousední divize se zastavily.

Rommel se s rotou kapitána Adalberta Schulze z 25. tankového pluku ihned vrátil do Philippeville. Donutil francouzský motorizovaný prapor se vzdát a při dalším útoku na jižní okraj Vodecée zničil třináct nepřátelských tanků. Dostal se k Maginotově linii, kde nechal prostřílet volnou trasu, kterou provedl svou divizi a po obou stranách Cambrai zřídil předmostí.

Za úspěchy z 16. a 17. května dostal generálmajor Rommel Rytířský kříž.

Brzy ráno 20. května pokračoval útok z tohoto předmostí směrem k průplavu La-Bassée a na Arras. K průplavu pronikl do večera 25. května. 27. května nechal rozšířit předmostí přes kanál a druhý den ráno za svítání z něj podnikl útok na Lomme. Velitelské vozidlo šéfa divize jelo vpřed spolu s čelní jednotkou. V noci na 29. května se 7. tanková divize spojila v prostoru Quesnoy s 6. armádou, která pronikla Belgií. První část francouzského tažení skončila a 7. tanková armáda dostala jeden den volna na odpočinek.

* * *

V této fázi útočila 7. tanková divize z úseku L'Etoile-Bourdon západně od Amiensu přes Sommu na jih. Generálplukovník Hermann Hoth o tomto průlomu řekl:

„Díky obratnému a odvážnému počínání se 7. tankové divizi podařilo vytvořit první den útoku předpoklady k tomu, aby XV. tankový sbor mohl v následujících dnech projet terénem, úsek po úseku likvidovat odpor nepřítel, a proniknout až k Seině.“ Rommel chtěl zvládnout plánovaný průlom své divize k pobřeží Atlantiku jedinou ztečí. „Rommelovalo“ se jako nikdy předtím. Situační hlášení divize XV. tankovému sboru z 9. června znělo:

„Vpředu všude klid, nepřítel rozdrčen!“

Když protivník kladl u St. Valéry rozhodný odpor, došlo k úporným bojům, které rozhodl Rommel. Usadil se na hrotu 25. tankového pluku a jel s ním po levém křídle dopředu. Zde, kde byl velký počet nepřátel, ho řadou rychle po sobě jdoucích výstřelů a přeskupení donutil ke složení zbraní. Ovšem na německou divizi stále střílely z přístavu britské válečné lodě spolu s posledními britskými děly. Rommel rádiem volal:

„Těžké Frölichy na přístav! Ti chlapi pořád ještě nekapitulují!“

„Těžké Frölichy“ byly velkorážné granáty praporu těžkých zbraní 78. dělostřeleckého pluku, jemuž velel plukovník Frölich.

Když protivník ani po deseti minutách palbu nezastavil, hlásil Rommel zase rádiem:

„Další palbu do toho hnízda!“

Po vypálení této druhé salvy dal Rommel povel k útoku: „Výpad až k moři!“

„Přejeme příjemnou první koupel!“ odpověděl mu štáb.

St. Valéry kapitulovalo a Rommel vyslal další rádiovou zprávu: „Jsem u moře!“

Protivník byl poražený a během jednání o kapitulaci se ho francouzský velící generál IX. armádního sboru zeptal, které divizi velí. Chtěl přesně vědět, kdo ho přemohl.

Rommel odpověděl: „Byla to moje 7. tanková divize!“

„Zatraceně,“ ulevil si ten generál, „divize duchů!“

A k vysvětlení dodal: „Narazil jsem na vaši divizi již v Belgii, u Arrasu, na Sommě a teď zase zde. Stále znovu se střetáváme s vaší strašící divizí, která se pohybuje Francií křížem krážem.“ 13. června následoval útok na Le Havre a poté další útok na Cherbourg. Při průjezdu nepřátelským územím urazila 7. tanková divize za jeden den 310 kilometrů. Podle Lidella Harta to byl „rekord v análech válečnictví“. Přejela do oblasti Rochelle a 24. června se nacházela v Bordeaux.

Ve Francii umlkly 25. června zbraně. Vrchní velitel 4. armády generálplukovník von Kluge napsal k výkonům divize:

„Mezi činy německé pozemní armády zaujímá zvláštní místo 7. tanková divize. Odvážně a současně promyšleně vedená svým již za první světové války zvláště osvědčeným velitelem kráčela od vítězství k vítězství.“

V tomto hodnocení von Kluge vyzdvihl zejména neustálou připravenost k akci a osobní odvalu velitelů. Ačkoliv byl Rommel zraněný, z čelní skupiny své divize se nevzdálil. Stále to byl on, kdo nasedal na

své hrotové tanky a hnal je dopředu. Na závěr svého hodnocení von Kluge napsal: „Generálmajor Rommel bude navždy vzorem německého vojenského velení.“

Erwin Rommel obdržel 20. března 1941 za druhou část francouzského tažení jako desátý německý voják dubové ratolesti k Rytířskému kříži. Jak se uvádí ve zdůvodnění propůjčení tohoto vyznamenání, „hrdinským nasazením a odvahou k samostatným rozhodnutím prorazil své divizi v nejkratším čase cestu k Atlantiku a tím poskytl německému vedení významné možnosti ke konečnému zničení francouzsko-britských vojsk.“

Rommel ve francouzském tažení téměř denně porušoval platná pravidla hry, jak je chápali starými metodami vycvičení důstojníci generálního štábu. Svá rozhodnutí dělal v první linii. Pro svůj štáb byl neustále nejen nepohodlný, ale dokonce nebezpečný. Hitler, který západní frontu v průběhu klidu navštívil, to vyjádřil slovy: „Rommele, během toho útoku jsme si o vás dělali starosti.“

Po celou cestu oblastí divize musel být Rommel Hitlerovi po boku. Tehdy Erwin Rommel ještě nevěděl, že on a jeho muži sloužili člověku, jenž byl dokonce připraven obětovat celé Německo, pokud to sloužilo jeho cílům. Ale Hitler si Rommelovo jméno teď dobře pamatoval. Když se hledal velitel německého expedičního sboru do Afriky, padla jeho volba na generálmajora Rommela.

Kapitola 2

PŘEDEHRA AFRICKÉHO TAŽENÍ

Historie afrického tažení začala 11. června 1940, kdy Itálie vyhlásila válku Velké Británii a Francii. Francie byla v té době wehrmachtem již poražena. V této situaci se Mussolini rozhodl k útoku na svého západního souseda, aby z té válečné kořisti ještě něco získal. Mussoliniho plány zmařila rychlá francouzská kapitulace, neboť Hitler nepřistoupil na požadavky svého spojence, který požadoval jako podíl Nizzu a Korsiku, a měl v úmyslu zabrat celé Tunisko a část Alžírsko. Hitler Mussoliniho požadavky 18. června 1940 kategoricky odmítl a Německo nabídlo Francii čestný mír. Francouzské loďstvo zůstalo aktivní pod francouzským velením a mateřská země si ponechala i kolonie.

Po porážce Francie se ve vrchním velení wehrmachtu, jakož i v jeho složkách – pozemní armádě, luftwaffe a námořnictvu – vedly úvahy o dalším pokračování války. Plán předložil generálmajor Alfred Jodl a ve svém dokumentu z 30. června 1940 poukázal na to, že jsou dvě možnosti, jak porazit Velkou Británii. A to buď okamžitým útokem přes Lamanšský průliv, nebo řadou válečných tažení na okrajích vnějšího opevnění Britského impéria.

Zdalo se, že se Hitler kloní k operaci „Seelöwe“, dobytí Británie, ale váhal. Generál polní maršál von Brauchitsch pochyboval, že by se mohlo podařit ostrovy dobýt. Proto předložil 30. července druhý plán, jehož těžištěm bylo pokračování války proti Británii ve Středozemním moři.

Jako vrchní velitel pozemního vojska předložil polní maršál von Brauchitsch na denní situační poradě 31. července návrh vyslat německá expediční vojska do Afriky, aby podpořila nadcházející italské operace proti Egyptu. Po určité nerozhodnosti pozval generálmajor Jodl jako náčelník štábu vrchního velení pozemní armády wehrmachtu zástupce

pozemní armády a luftwaffe na poradu v Říšském kancléřství. Informoval přítomné, že Hitler chce vyslat do Afriky početná vojska.

Aby si generálplukovník Halder, náčelník generálního štábu pozemní armády, udělal obrázek o situaci v Africe, vyslal do severní Afriky na průzkumnou cestu velitele 3. tankové divize. Generálmajor Wilhelm rytíř von Thoma měl zjistit, jak by se ta vojska nejlépe do Afriky přeplavila, a jak by se měla připravit, aby italské tažení co nejvíce podpořila. 13. září začala italská ofenzíva v Libyi. Šest italských divízií a osm tankových praporů zlikvidovalo slabé britské pohraniční hlídky. Tento vpád se dostal jen k Sidi Barani, kde zůstaly divize stát, aby počkaly na přísunutí zásob. Italská vojska bojovala tři dny a po těchto osmdesáti kilometrech územního zisku už nepostoupila ani o metr. Když se 3. října 1940 Hitler setkal v Brenneru s Mussolinim, ten mu slíbil, že do 15. října se ofenzíva v severní Africe zase rozběhne. Hitler přislíbil přivést sto tanků a velký počet vozidel.

Rozkazy pro 3. tankovou divizi k přeložení do Afriky byly 14. října hotové. Po třech dnech obdržel generálplukovník Halder zprávu od generálmajora von Thomy z Afriky. Když se von Thoma nakonec ohlásil 24. října u Haldera a podal mu ústní zprávu, uzavřel ji slovy:

„Pokud se mají vyslat německá vojska do Afriky, musí to být tankové jednotky o síle nejméně čtyř divízií. Menší počet nemá smysl, protože menší vojska nebudou úspěšná. Ani větší počet není vhodný, protože víc než čtyři divize nebude možno při průjezdu pouští do delty Nilu zásobovat.“

Mussolini podstoupil už 28. října nové riziko, když vstoupil z Albánie do Řecka. Doufal zde v rychlý úspěch, ovšem brzy se ukázala řecká převaha a italská vojska byla zatlačena zpět do Albánie. Na základě těchto událostí byl ve Vůdcově rozkazu č. 18 z 12. listopadu 1940 vydán následující plán pro Libyi:

„Německá vojska budou nasazena v severní Africe, až Italové obsadí Marsa Matruh. Pozemní armáda dostane pokyn držet v pohotovosti pro severní Afriku jednu tankovou divizi, budeme mít k dispozici námořní základny a připravíme vhodné dopravní lodě k přepravě vojsk a zásob do Afriky. Luftwaffe se připraví k akci proti Alexandrii a Suezskému průplavu.“

Všechna dotčená velitelství luftwaffe dostala 10. prosince plány zvláštní akce „Středozemní moře“. V této instrukci se uvádělo: „Nejdůležitějším

cílem je britské loďstvo zejména v hlavním přístavu Alexandrie a dále námořní provoz v Suezském průplavu a na trase ze Sicílie.“

Britové shromáždili 6. prosince své ozbrojené síly k protiofenzívě. Britská 7. tanková armáda pod velením generálmajora O'More Creagha a 4. indická divize s velitelem generálmajorem Peirseem za úsvitu 9. prosince zaútočily. Prorazily italskou mezerou na jihu fronty a širokým obkličovacím manévrem pak útočily na západ, aby se nakonec otočily na sever k pobřeží, a tuto kapsu uzavřely. Padly Sidi Barrani, Nibeieva a Buqbuq. V hlášení pozemní armády z 12. prosince z Káhiry se uvádí:

„Zajali jsme dvacet tisíc vojáků s tanky, děly a výstrojí.“

Sollum padl 16. prosince a s tímto městem byl v britských rukou také Halfajský průsmyk. Dalšími cíli byly pevnost Capuzzo, Sidi Omar a Musaid. K nim se zahrnula také Bardia.

Italská 10. armáda byla 16. prosince zničená a britská operační skupina Západní pouště pod velením generálmajora Richarda O'Connora vytlačila Italy až do Bardie. Italské vrchní velení poslalo 19. prosince Hitlerovi prosbu o pomoc.

V Bardii byly mezitím čtyři italské divize připravené k obraně. V Tobruku se držela jedna divize, Adžedábija byla opěrným bodem pro další divizi a v Tripolisu byly čtyři divize připravené k obraně před očekávaným britským mohutným útokem.

Koncem prosince se začal přesouvat X. letecký sbor s velitelem generálporučíkem Geislerem se stovkou bombardérů a stěmhlavých bombardérů Ju 88 a He 111, s Ju 87 Štukami a s dvaceti stíhačkami. Celkem to bylo dvě stě strojů, které se rozmístily na polních letištích v Sicílii. Později se k nim přidalo dalších tři sta letounů. Úkol zněl:

„Boj proti britským konvojům ve Středozemním moři, britské dopravě zásob Suezským průplavem a zabránění postupu britské armádě v Libyi.“ Později k tomu přibyla ochrana námořních transportů pro německý Afrikakorps z Itálie do Tripolisu.

Vyčlenila se jedna skupina letounů Ju 52 k přepravě důležitých součástí vojsk do Afriky.

Zatímco se ještě 4. ledna 1941 ve zprávě generála Guzzoniho německému vrchnímu velitelství wehrmachtu mluvilo o tom, že Bardia bude protivníkovi dlouho klást odpor, již ji ztečí dobyli vojáci australské divize Bardia. Druhý den dorazila britská 7. tanková divize do El Ademu a stála tak jižně od Tobruku.

Hitler povolal 9. ledna všechny štábní důstojníky zabývající se plány pro Afriku do Říšského kancléřství. Během této porady prohlásil:

„Je důležité, aby Italové Libyi neztratili. Kdyby k tomu došlo, budou tam rozmístěné britské jednotky k dispozici pro jiné využití. Kromě toho jsou psychologické důsledky této ztráty mnohem závažnější než ztráta samotná. Itálii musíme pomoci. Je důležité vyslat do Libye německou blokovací tankovou skupinu. Tato jednotka musí zastavit britský postup a podniknout místní protiúder na slabá místa protivníka.“

Operační oddělení vrchního velení armády vydalo 11. ledna 1941 pokyn ke shromáždění německých vojsk určených k nasazení v Libyi. Veškeré menší jednotky se měly vyčlenit z 3. tankové divize.

Do severní Afriky odjel 15. ledna průzkumný štáb vrchního velení pozemní armády. Ve stejný den přijel do Tripolisu generálmajor Hans svobodný pán von Funck, velitel 3. tankové divize, který měl velet této nově postavené blokovací skupině v Africe, aby osobně zjistil situaci. 3. tanková divize dala k dispozici 5. tankový pluk – základní pluk všech tankových jednotek. K tomu ještě I. prapor 75. dělostřeleckého pluku, 39. prapor stíhačů tanků a 3. průzkumný prapor. Podplukovník Graf von Schwerin z nich postavil 5. lehkou africkou divizi. Podplukovník generálního štábu von dem Borne byl prvním náčelníkem generálního štábu vznikajícího německého Afrikakorpsu.

Hitler a Mussolini se 19. ledna znovu setkali v Berchtesgadenu a Keitel mluvil s generálem Guzzonim. Ten nabídku 5. lehké divize vděčně přijal a prohlásil, že doprava této německé divize přes Středozemní moře na frontu by se mohla uskutečnit kolem 15. února.

* * *

Letouny Royal Air Force zahájily 20. ledna 1941 nálety na pevnost Tobruk a britské válečné lodě se k nim připojily palbou z moře. Britské divize Pouštní armády pak pevnost do časného rána 22. ledna dobyly a zajaly 27 000 italských vojáků.

Britská vojska útočila rychlými tankovými výpady na západ. Jejich cílem byla Derna přes sto padesát kilometrů západně od Tobruku. Derna padla 30. ledna a 1. února 1941 se z Afriky vrátil generálmajor von Funck. O tom, co v Africe zjistil a viděl, podal hlášení Hitlerovi, Halderovi, Jodlovi a Keitelovi. Vysvětlil jim, že by německá blokovací skupina nemohla té katastrofě zabránit. K zamezení britskému postupu

by byla potřeba nejméně jedna celá tanková divize a ještě lépe celý armádní sbor. V průběhu porady prohlásil polní maršál von Brauchitsch, že za blokovací skupinou by měl následovat tankový pluk, a potom zbývající části tankové divize, četa po četě.

Na závěr porady Hitler nařídil, aby luftwaffe okamžitě zjistila možnosti nasazení jednotek Štuk a bitevních letounů v Africe a dobyla Maltu. Mezitím padla v Africe Derna a 3. února dobyly britské jednotky Cirene. Dalšími cíli byly Barce a Benghází. Rozdrcená italská vojska ustupovala. Bylo jen otázkou času, kdy bude v britských rukou celá Kyrenaika.

6. února vydal Keitel poslední instrukce pro operaci „Sonnenblume“, což bylo krycí jméno pro německý vpád do severní Afriky. Tyto instrukce vrcholily oznámením, že by německé transporty měly být zahájeny co nejdříve a že toto vojsko bude podřízeno německému armádnímu sboru.

* * *

Generálmajor Erwin Rommel, který měl počátkem února 1941 dovolenou, dostal prostřednictvím svého pobočnicka zprávu z Vůdcova hlavního stanu, že se má ihned dostavit do Berchtesgadenu.

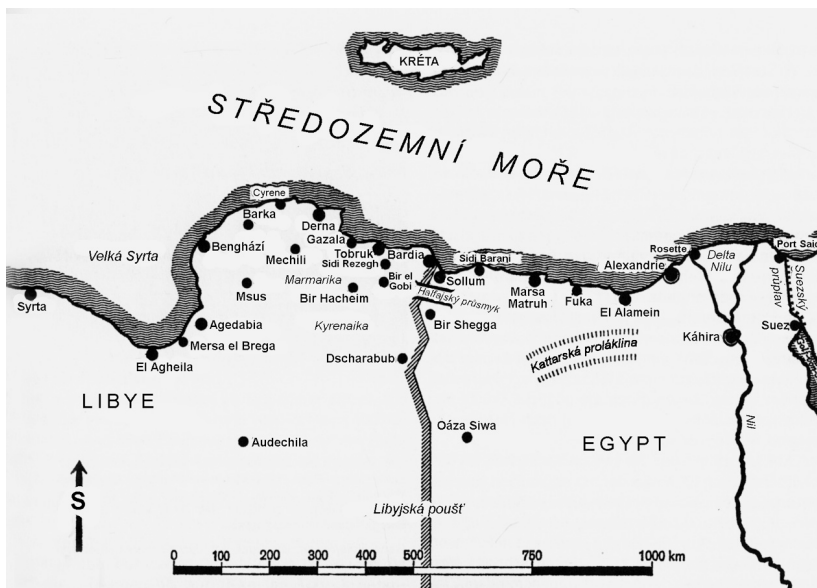
Rommel tam přijel 6. února a ohlásil se u vrchního velitele pozemní armády. Polní maršál von Brauchitsch mu dal za úkol převzít jako velící generál Afrikakorps, který zpočátku tvořila blokovací skupina a jedna tanková divize, a měl být nasazen do boje v severní Africe. S příchodem prvních německých jednotek do severní Afriky je potřeba počítat v polovině února a poslední části této 5. lehké divize by tam měly dorazit asi v polovině dubna. Za nimi by měly následovat jednotlivé součásti 15. tankové divize, jejíž poslední jednotky by se měly objevit na africkém bojišti koncem května.

Ve své knize „Válka bez nenávisti“ Rommel napsal:

„Předpokládalo se, že italské motorizované jednotky v severní Africe budou pod mým velením. Já sám jsem měl být podřízen maršálovi Grazianimu.“

Odpoledne 6. února se generálmajor Rommel hlásil u Hitlera. K průzkumu terénu v severní Africe dostal Rommel přiděleného jako průvodce Hitlerova hlavního pobočnicka plukovníka Schmundta. Rommel se 7. února setkal také se svým náčelníkem štábu podplukovníkem

von dem Bornem a s několika štábními důstojníky. Když se den poté sešli Schmundt, von dem Borne a Rommel k rozhovoru o situaci a k přijetí potřebných rozhodnutí, přišel polní maršál von Brauchitsch a Rommelovi oznámil jeho Hitlerem vyžádané povýšení na generálporučíka. Rommel odjel na krátkou návštěvu své rodiny ve Vídeňském Novém Městě. Už 9. února byl opět v Mnichově, aby tam vedl poslední porady se štábem. Pak odletěl štáb předem do Říma a 11. února ho tam následovali Rommel, Schmundt a von dem Borne. Tentýž den hovořili s Mussolinim a generálem Guzzonim a ještě odpoledne odletěli s generálem Roattou do Katánie. Rommel tam vedl jednání s generálporučíkem Geislerem, velitelem X. leteckého sboru. Zde se Rommel dověděl, že padlo Benghází, a britská vojska jsou připravena vpadnout do Tripolska. Nebylo už nic, co by mohlo tomuto útoku zabránit. Rommel požádal Geislera, aby ještě v noci napadl silnými leteckými svazy přístav v Benghází a za svítání 12. února také britské kolony jedoucí k frontě.

Druhý den letěl Rommel se svým doprovodem do Tripolisu. Hodinu poté stál před generálem Gariboldim, který převzal vrchní velení po generálovi Guzzonim, a vysvětlil mu, jak si obranu Tripolska představuje. Rommel se Schmundtem se v He 111 prolétli nad bojištěm a když se k večeru vrátili, přijel generál Roatta, který s sebou přivezl Duceho

rozkazy. Generál Gariboldi slíbil na následující dny postup X. armádního sboru s divizemi „Brescia“ a „Pavia“ do prostoru Syrta-Buerat. Tanková divize „Ariete“ měla se svými šedesáti starými tanky postoupit do prostoru západně od Bueratu. Ještě 14. února se na Rommelův nátlak daly italské divize do pohybu směrem k Syrtě. Ve stejný den se v tripolském přístavu vylodily první německé jednotky.

Kapitola 3

PRVNÍ BOJE V AFRICE

X. letecký sbor byl ještě v prosinci 1940 přeložen na Sicílii. Protože zvláště důležité byly útoky na Suezský průplav – většina britských zásob pro severní Afriku šla touto cestou – major Harlinghausen, náčelník štábu X. leteckého sboru a nositel Rytířského kříže, navrhl velícímu generálovi, aby přeložil do Benghází jednu skupinu 26. bojové eskadry, která by odtamtud vzlétala k Suezskému průplavu. Generál-poručík Geisler s tím souhlasil, a tak přeložili čtrnáct disponibilních strojů II. skupiny 26. bojové eskadry pod velením nositele Rytířského kříže majora Bertrama. Do Benghází letěl samozřejmě také Harlinghausen.

Při přistání na letišti se tři letouny srazily a nedaly se použít. Tři další letěly již příští den jako bojový průzkum směrem k Suezskému průplavu a osm jich bylo připravených k bojovému letu. Odpoledne 17. ledna 1941 dostal major Harlinghausen průzkumné hlášení, které ho vedlo k okamžitému jednání. Byl spatřen konvoj plující na jihu Suezským průplavem severním kurzem. Major instruoval těch osm velitelů:

„Zatímco čtyři stroje, které postupně vzlétnou v půlhodinových intervalech, budou prohledávat průplav od severu k jihu, čtyři zbývající poletí stejným způsobem od jihu k severu. To nám zaručí, že ten konvoj najdeme.“

Protože z Benghází je to k Suezskému průplavu 1100 km, muselo se letět „úspěšně“. Vhodný počet otáček a nejlepší nastavení vrtule byly přitom stejně důležité jako let ve výšce, v níž byl nejslabší protivítr. Velení útoku převzal samotný Harlinghausen.

O něco později vzlétly první stroje. Za kniplelem čelního letounu byl kapitán Robert Kowalewski. Piloti He 111 letěli čtyři hodiny na východ,

než se stočili o několik stupňů na jih a byli u jižního konce Suezského průplavu. Zde zatočili na sever a letěli nad průplavem zpátky. Přelétli Velké Hořké jezero, obkroužili ho, a když nespátřili žádnou loď, pokračovali dál. Nenašli ani jediný cíl a teď zaútočili jen na připravené náhradní cíle. Všechny ostatní letouny byly také navedeny na náhradní cíle, protože ani ony nic nenašly.

Harlinghausen nechal své stroje letět ještě jednou na jih, i když palivo už sotva stačilo. Tentokrát osádky spatřily konvoj kotvící u břehu, protože nechtěl proplouvat průplavem v noci. Zaútočily na tu největší loď, ale pumy ji nezasáhly. Zpáteční let byl pro osádky všech strojů zatěžkávací zkouškou. Od meteorologů dostaly pokyn letět ve výšce čtyř tisíc metrů, protože tam byl vítr nejslabší. Ovšem když do této výšky sestoupily, foukal tam bouřlivý vítr a z vypočtených čtyř a půl hodin bylo hodin pět. Po půlhodině se kapitán Kowalewski poohlížel po nějakém místě pro nouzové přistání a se svým He 111 přistál na břicho v poušti rovně jako stůl. Letoun zapálil a pěšky se vydal na sever. Ale jak se později zjistilo, do Benghází to bylo ještě 280 kilometrů.

Vrak tohoto stroje našly druhý den pátrací letouny, ale teprve po třech dnech a nocích pochodem pouští je čtvrtou noc našel nadporučík Werner Kaupisch. Jinak Kaupischův letoun byl jediný, který po tomto letu k Suezskému průplavu opět v pořádku přistál v Benghází. Kaupisch ten silný vítr ve čtyřech tisících metrech zpozoroval a přizemním letem nad pouští se dostal zpět. Všechny ostatní stroje musely nouzově přistát. První bojový let v Africe tak byl jen malým úspěchem. Osádky dvou He 111, které musely nouzově přistát na území obsazeném Brity, padly do zajetí.

Fronta se stále přibližovala, a tak se těch pár strojů nakonec muselo přesunout na vzdálenější připravená letiště. Usadily se na letištích Castel Benito, Syrta a Arco Philenorum, kde dostaly koncem ledna posilu v podobě III. skupiny 26. eskadry těžkých stíhacích letounů vedené majorem Karlem Kaschkou. Tato skupina létala na dvoumotorových Me 110C. Současně s těmito stíhačkami přišly první střemhlavé bombardéry typu Ju 87B 3. eskadry Štuk. Dorazily další německé jednotky a 15. února se uskutečnil první vzdušný souboj německých a britských letců, při němž byl sestřelen jeden Ju 88 z III. skupiny 1. bojové předváděcí eskadry.

O tři dny později zaútočilo dvanáct Štuk I. skupiny 1. eskadry střemhlavého bombardování na britská postavení u Marsa el Brega. Australská

3. letka RAAF hlásila osm sestřelů. Ovšem většina těch Ju 87 z toho vyvázla s poškozeními a nouzovými přistáními.

O další den později došlo nad pouští k prvnímu většímu vzdušnému boji. K útoku směrem na Marsa el Bregu se opět shromáždilo devět Ju 87 II. skupiny 2. eskadry, když je objevily tři Hurricany. Jeden Ju 87 byl poškozený a musel nouzově přistát, ovšem než mohly Hurricany svou práci dokončit, zasáhlo do boje několik Me 110 a dva Hurricany sestřelily. II. skupina 26. eskadry přišla nad Bengházi o jeden He 111.

V polovině února, když se ustavilo vrchní velení německého Afrikakorpsu, které ovšem toto označení oficiálně dostalo až 18. února ve Vüdcově hlavním stanu, byl Martin Harlinghausen, právě povýšený na podplukovníka, jmenován styčným důstojníkem X. leteckého sboru a operačním velitelem leteckých jednotek postupně přeložených z X. leteckého sboru do Afriky. V Tripolisu se hlásil u generálporučíka Rommela. Ovšem již po několika dnech ho povolali k jinému využití, neboť 20. února 1941 zavedl vrchní velitel luftwaffe nový služební post „velitel Letectva Afrika“. Tentýž den byl touto funkcí pověřen generálmajor Stefan Fröhlich. Po jeho příjezdu do Tripolisu byl podplukovník Harlinghausen jmenován „velitelem Letectva Atlantik“. Fröhlichovým zástupcem byl podplukovník v generálním štábu Ernst Knapp a jeho asistentem nadporučík Böß.

Ale mezitím se v severní Africe vylodily první německé jednotky.

* * *

Prvními německými jednotkami, které v Tripolisu přistály, byl polní lazaret 4/572, 800. a 804. kolona vodních cisteren a 13. automobilní prapor (opravárenský). Rommel je 12. února navštívil v jejich ubikacích mimo Tripolis. Potom odletěl se svým náčelníkem štábu do Homsu, kde si prohlédl jednu italskou brigádu. Následně se vrátil do Tripolisu, kde se večer 14. února očekávaly v přístavu první bojové jednotky, 3. průzkumný prapor a 39. prapor stíhačů tanků.

3. průzkumný prapor vyslali na dopravní lodi „Saarfeld“ do Tripolisu jako jeden ze špičkových útvarů německého Afrikakorpsu. Tankoví průzkumníci byli na moři dva dny a dvě noci. Když loď zakotvila u mola přístavu v Tripolisu, spatřil tam jejich velitel major Irnfried svobodný pán von Wechmar stát skupinu německých důstojníků v nových tropických uniformách. Jen jeden z nich měl na

sobě ještě šedou blůzu. Generálporučík s Pour le Mérite a Rytířským křížem na krku.

„To je Rommel!“ poznamenal nadporučík Thiel, velitel 1. roty 3. průzkumného praporu a odložil dalekohled. Z paluby sešel major von Wechmar a podal hlášení velícímu generálovi. Dostal pokyn: „Wechmare, během pěti hodin musíte být vyloženi a připraveni k přesunu!“ Přes noc se neustále pracovalo a za svítání 15. února 1941 stály na molu v otevřeném čtverci pod velením majora Jansy 3. průzkumný prapor a 39. prapor stíhačů tanků připravené k odchodu. Vojáci dostali tropickou výstroj a v jedenáct hodin se s nimi Rommel před budovou guvernéra rozloučil.

Na povel: „Na vozidla!“ všichni nasedli, projeli kolem svého nového velícího generála, pokračovali arabskou čtvrtí na východ a po šestadvacetihodinové jízdě byli u první linie v Syrtě.

Když Wechmar a jeho pobočník nadporučík von Fallois vystoupili příští středu v Syrtě z auta, aby se ohlásili u velitele divize „Pavia“, vyšel jim z haly pouštního hotelu vstříc Rommel. „Vítejte v poušti, Wechmare!“ pozdravil Rommel velitele praporu a hned pokračoval: „Mám pro vás následující úkol:

- zajištění pravého křídla divize Pavia rozmístěné na výšinách východně od Syrty;
- průzkum směrem Nofilia – El Agheila;
- spolupráce s italským průzkumným praporem Santa Maria, jehož velitel za chvíli přijde.“

Na závěr vyslovil Rommel jednu ze svých ojedinelých pochval: „Váš prapor se dobře přesouvá. Kdy zde bude?“

„Za hodinu, pane generále,“ odpověděl Wechmar.

„Wechmare, potřebujeme pojmenovat váš prapor pro potřeby rádiové komunikace. Zatím se bude jmenovat ‘Tiger’!“ zasmál se krátce Rommel a po příjezdu průzkumného praporu zase přišel, aby se s ním vyfotografoval. Pak se obrátil ke svému náčelníkovi štábu.

„Borne, rádiové jméno!“

Podplukovník von dem Borne nechal připravené jméno odeslat do Vůdcova hlavního stanu: „Do první linie v Africe právě dorazily první německé jednotky!“

Muži z 3. průzkumného praporu se ubytovali ve stanech východně od Syrty. Přišel major Marchese Santa Maria, velitel italského průzkumného praporu, a informoval von Wechmara o situaci. Oba důstojníci si hned rozuměli. Druhý den vyrazil nadporučík von Fallois s tý-

mem na první průzkum. Jeho cílem bylo sto padesát kilometrů vzdálená Nofilia. Vrátil se beze ztrát – z první africké písečné bouře zvané gibli, která poušť bičovala.

Druhý den vyjel 3. průzkumný prapor s Collona Santa Maria a se stíhači tanků pod velením majora Jansy po Via Balbia směrem k Nofilii, kterou bez boje obsadili. Další průzkumná skupina, kterou von Wechmar vyslal, se dostala k Arco dei Fileni, Vítěznému oblouku, který se klenul nad Via Balbia. U von Wechmara se znovu objevil Rommel: „Průzkum bojem k El Agheila!“ rozkázal 3. průzkumnému pluku a zůstal u něj na oběd. Neopomněl přinést s sebou pytel pomerančů.

Během tohoto průzkumu došlo k prvnímu ostrému střetu, při kterém byly zničeny tři britské obrněné transportéry a jeden poškozen. Tento střet v ranních hodinách 24. února se objevil v hlášení wehrmachtu z 26. února 1941 a teprve z něj se lidé v Německu dověděli o přítomnosti německých vojsk na severoafrickém bojišti:

„Na libyjském pobřeží jihovýchodně od Adžedábije se v ranních hodinách 24. února střetly německá a britská motorizovaná průzkumná skupina. Bylo zničeno několik britských vozidel, mezi nimi obrněné transportéry, a zajato několik nepřátelských vojáků. Na německé straně nedošlo k žádným ztrátám.“

* * *

K 11. tankové divizi v Polsku přišel 8. února 1941 dálnopis z Vůdcova hlavního stanu, jímž velitel 15. tankového pluku této divize generálmajor Johannes Streich dostal rozkaz, aby se ihned hlásil na velitelství pozemní armády ve Wünsdorfu ohledně svého jiného využití, a že byl vyznamenán Rytířským křížem. Když tam generálmajor Streich přišel, informoval ho generálplukovník Halder o jeho plánovaném využití jako velitele 5. lehké divize určené k nasazení v Africe.

Při následujícím rozhovoru Halder novému veliteli divize sdělil, že jeho divize by měla v Africe postoupit nejprve k nejjihnějšímu místu Syrty, aby tam vytvořila uzávěru proti Britům. Před dalším postupem se pak má vyčkat na příchod 15. tankové divize, rovněž určené k přesunu do Afriky.

Večer 18. února odjel generálmajor Streich z Berlína do Říma a odamtud letěl dál do Tripolisu. Na palubě letounu se nacházela část jeho štábu a části štábu armádního sboru.